

THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH NĂM 2022: Kỳ vọng duy trì đà tăng trưởng tích cực

TS. LÊ THỊ THÙY VÂN, THS. PHẠM TIẾN ĐẠT

Thị trường tài chính Việt Nam năm vừa qua đã hoạt động ổn định và có diễn biến tích cực trên hầu hết các cấu phần thị trường, bảo đảm tốt chức năng cung ứng vốn cho nền kinh tế, hỗ trợ tăng trưởng cho khu vực doanh nghiệp, đồng thời phục vụ hiệu quả tái cấu trúc nền kinh tế. Với nền tảng đó, năm 2022, thị trường tài chính được kỳ vọng sẽ tiếp tục duy trì đà phát triển, cho dù diễn biến của dịch bệnh COVID-19 vẫn là nhân tố rủi ro đối với diễn biến của thị trường.

Từ khoá: Thị trường tài chính

Last year Vietnamese financial market had stable operations and positive elements in most of the market components, well-performing the function of financing to the economy and facilitating the growth of the business sector and effectively assisting the economy's restructuring. On this basis, notwithstanding the potential risks of the COVID-19 pandemic, the financial market is anticipated to maintain its current momentum in 2022.

Tag: Financial market

Các cấu phần thị trường diễn biến tích cực

Năm 2021, thị trường tài chính (TTTC) Việt Nam hoạt động tương đối ổn định và có diễn biến tích cực trên hầu hết các cấu phần thị trường, tiêu biểu như: Chỉ số VN-index thiết lập kỷ lục mới; vốn hoá của thị trường cổ phiếu đạt mục tiêu Chính phủ đặt ra; tỷ giá VND/USD ổn định và theo sát những biến động trên thị trường thế giới. Bước sang năm 2022, với những tiền đề đã có cùng với việc đại dịch COVID-19 được kiểm soát, hoạt động sản xuất – kinh doanh được mở cửa trở lại, các chính sách hỗ trợ doanh nghiệp và người dân được Chính phủ ban hành, TTTC Việt Nam được kỳ vọng sẽ tiếp tục duy trì đà tăng trưởng tích cực.

Thị trường chứng khoán

Thị trường chứng khoán (TTCK) năm 2021 ghi nhận tăng trưởng vượt bậc, với nhiều kỷ lục mới về chỉ số, số lượng nhà đầu tư mở mới, thanh khoản và quy mô thị trường. Chỉ số VN-Index lập kỷ lục mới của thị

trường khi chạm mốc 1.500 điểm vào cuối tháng 11. Tại thời điểm cuối năm 2021, VN-Index đạt 1.498,28 điểm, tăng 35,73% so với cuối năm 2020, đưa TTCK Việt Nam lọt Top 7 TTCK tăng trưởng tốt nhất trong năm. Với điểm tựa đó, tháng 1/2022, chỉ số VN-index tiếp tục xu hướng tăng và lập kỷ lục mới khi ghi nhận mức 1.528,57 điểm trong phiên giao dịch ngày 06/01/2022. Sau đó, duy trì ổn định quanh mức 1.500 bất chấp những ảnh hưởng tiêu cực từ cuộc xung đột Nga – Ukraine nổ ra vào cuối tháng 2/2022.

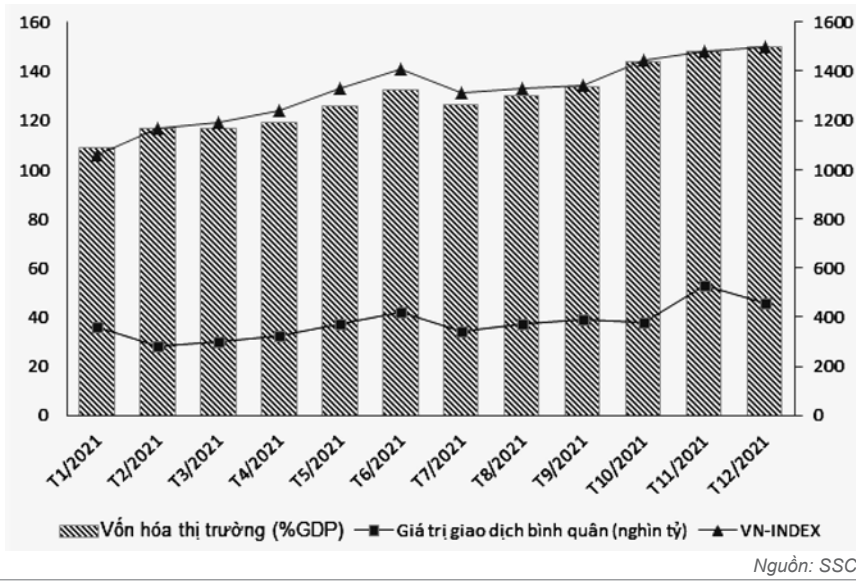
Về số tài khoản chứng khoán mở mới, 2 tháng đầu năm 2022, ghi nhận số lượng tài khoản mở mới tiếp tục tăng cao với 406.373 tài khoản cá nhân trong nước được mở mới, trung bình đạt hơn 200 nghìn tài khoản/tháng tương đương với mức cao kỷ lục đã đạt được vào 2 tháng cuối năm 2021. Trước đó, năm 2021, thị trường đã ghi nhận số tài khoản mở mới cao kỷ lục khi đạt trên 1,5 triệu đơn vị, góp phần đưa số lượng tài khoản nhà

đầu tư cá nhân trong nước đã đạt gần 4,26 triệu đơn vị, tăng 56,24% so với cuối năm 2020.

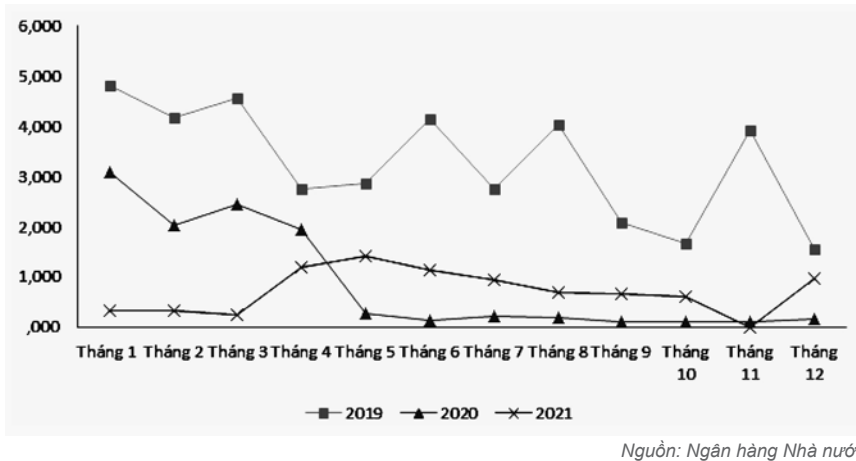
Thanh khoản thị trường tiếp tục ở mức cao, trong 2 tháng đầu năm 2022 bình quân đạt gần 30.000 tỷ đồng/phiên, tăng 12,5% so với mức bình quân 26,6 nghìn tỷ đồng của năm 2021. Đây là mức cao khi chỉ số này năm 2021 đã tăng tăng 2,6 lần so với giá trị tương ứng của năm 2020. Mức vốn hóa thị trường cổ phiếu năm 2021 đạt trên 7.766 nghìn tỷ đồng, tăng hơn 46% so với cuối năm 2020, tương đương 125% GDP năm 2020. Theo đó, đã đạt mục tiêu 120% GDP mà Chính phủ đặt ra trong Đề án Cơ cấu lại thị trường chứng khoán và thị trường bảo hiểm đến năm 2020 và định hướng đến năm 2025 trước 4 năm. (Hình 1)

Thị trường trái phiếu Chính phủ (TPCP) duy trì phát triển ổn định, tiếp tục là kênh huy động vốn hiệu quả cho NSNN. Khối lượng phát hành TPCP tại thị trường trong nước đáp ứng nhu cầu theo dự toán vay

HÌNH 1: DIỄN BIẾN THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN VIỆT NAM NĂM 2021

HÌNH 2: LÃI SUẤT THỊ TRƯỜNG LIÊN NGÂN HÀNG NĂM 2019-2021 (%)

của ngân sách Trung ương, của Quốc hội và kế hoạch vay trả nợ công hàng năm được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt, đảm bảo đủ nguồn trả nợ gốc trong và ngoài nước đúng hạn, kịp thời, đáp ứng nhu cầu vốn bù đắp bội chi ngân sách Trung ương. Trong 2 tháng đầu năm 2022, KBNN đã huy động được 32.462 nghìn tỷ đồng, tỷ lệ trúng thầu cao khi đạt mức 78,24% vào tháng 01 và 46,9% trong tháng 02/2022. Lãi suất trúng thầu được duy trì mới thấp, dao động từ 2,07 - 2,99%. Tính đến hết tháng 02/2022, tổng giá trị TPCP phát hành đạt 30,92% kế hoạch quý I/2022 và 8,12% kế hoạch năm 2022. Trong năm 2021, KBNN đã huy động được gần 340 nghìn tỷ đồng, đạt 104,86% kế hoạch năm với mức lãi suất phát

hành bình quân năm 2021 giảm 0,58%/năm so với năm 2020.

Trên thị trường trái phiếu doanh nghiệp (TPDN) tiếp tục trở thành kênh huy động vốn hiệu quả cho các doanh nghiệp bên cạnh kênh cổ phiếu và vay thương mại. Tính đến hết tháng 01/2022, các doanh nghiệp đã phát hành TPDN với tổng cộng 23 đợt, tổng giá trị đạt gần 24,51 nghìn tỷ đồng, trong đó có 07 đợt phát hành trái phiếu ra công chúng với tổng giá trị 5,01 nghìn tỷ đồng và 16 đợt phát hành TPDN riêng lẻ tổng giá trị 19,5 nghìn tỷ đồng. TPDN chủ yếu phát hành dưới hình thức riêng lẻ, chiếm khoảng 79,56% tổng giá trị phát hành. Hầu hết việc phát hành TPDN vẫn tập trung chủ yếu ở nhóm bất động sản, xây dựng

và ngân hàng thương mại. Việc các quy định mới được ban hành và có hiệu lực nhằm tăng cường kiểm soát huy động của các doanh nghiệp thông qua kênh phát hành trái phiếu, giúp thị trường hoạt động an toàn và bền vững hơn. Trước đó, trong năm 2021, TPDN được các doanh nghiệp phát hành là 964 đợt, trong đó có tổng cộng 937 đợt phát hành TPDN trong nước với tổng giá trị đạt 595 nghìn tỷ đồng, 4 đợt phát hành trái phiếu ra thị trường quốc tế tổng giá trị 1.425 tỷ USD, chủ yếu ở nhóm các ngân hàng thương mại và các công ty bất động sản.

Thị trường tiền tệ - tín dụng

Trong năm 2021, tăng trưởng tín dụng đã đạt 14% cao hơn mức mục tiêu 12% mà Ngân hàng Nhà nước (NHNN) đã đề ra. Trong khi, mặt bằng lãi suất được giữ ổn định, tạo điều kiện hạ lãi suất cho vay với khoảng gần 1%/năm, mặt bằng lãi suất huy động, cho vay trong năm 2021 tiếp tục ổn định ở mức thấp và giảm khoảng gần 1%/năm so với năm 2020. Lãi suất cho vay ngắn hạn bình quân bằng VND đối với một số ngành lĩnh vực ở mức 4,4%/năm. Lãi suất cho vay USD bình quân ở mức 3,0-6,0%/năm.

Trong năm 2022, chính sách tiền tệ được định hướng điều hành theo hướng chủ động, linh hoạt, phối hợp chặt chẽ với chính sách tài khóa và các chính sách kinh tế vĩ mô khác nhằm kiểm soát lạm phát theo mục tiêu năm 2022 bình quân khoảng 4%, góp phần ổn định kinh tế vĩ mô, hỗ trợ phục hồi tăng trưởng kinh tế, thích ứng kịp thời với diễn biến thị trường trong và ngoài nước. Theo đó, định hướng tín dụng trong năm tăng khoảng 14%, có điều chỉnh phù hợp với diễn biến, tình hình thực tế. Dư nợ tín dụng tính đến cuối tháng 1/2022 đã tăng trưởng được 2,74% so với cuối năm 2021, tăng 16,32% so cùng kỳ năm trước. Tháng 01/2022, trong khi lãi suất liên ngân hàng có xu hướng chung là tăng ở các kỳ hạn chủ chốt thì mặt bằng lãi suất huy động, cho vay tiếp tục ổn định ở mức thấp. Lãi suất cho vay USD bình quân ở mức 3,0 - 6,0%/năm. (Hình 2)

Thị trường ngoại hối và vàng

Bốc xếp hàng hoá tại cảng Cát Lái, thành phố Hồ Chí Minh.

Ảnh: Danh Lam

Tỷ giá USD/VND được duy trì ổn định vào nửa đầu năm 2021, sau đó thể hiện xu hướng giảm rõ rệt và dao động với biên độ lớn hơn kể từ tháng 8/2021. Kể từ khi áp dụng cơ chế tỷ giá trung tâm năm 2016, đây là năm đầu tiên NHNN điều chỉnh giảm mạnh tỷ giá trung tâm. Trong 2 tháng đầu năm 2022, tỷ giá tiếp tục được duy trì ổn định, dao động trong biên độ hẹp. Trong khi tháng 01/2022, tỷ giá có xu hướng giảm nhẹ, thanh khoản thị trường thông suốt, tỷ giá trung tâm ở mức 23.099 VND/USD, giảm 0,2% so với cuối năm 2021, thì đến cuối tháng 02/2022, tỷ giá trung tâm tăng 0,17% lên mức 23.140 VND/USD. Tỷ giá tăng phần lớn do tác động của những diễn biến khó lường của tình hình địa chính trị trên thế giới trong tháng 02/2022. Đồng USD trên thị trường quốc tế tăng mạnh vào những ngày cuối tháng 02/2022, sau khi Nga bắt đầu cuộc chiến toàn diện vào Ukraine từ 24/2/2022.

Giá vàng tiếp tục trong đà tăng từ năm 2021, trong tháng 01/2022, giá vàng tăng so với tháng 12/2021 khoảng 0,81%, và tăng khoảng 9,35% so với cùng kỳ năm 2021, giao dịch ở mức bình quân là 61,23 - 61,85 triệu đồng/lượng mua vào - bán ra. Tháng

02/2022, giá vàng trong nước tiếp tục tăng khoảng 2,11% so với tháng 01/2022 và tăng khoảng 11,43% so với cùng kỳ tháng 02/2021, giao dịch ở mức bình quân là 62,51-63,20 triệu đồng/lượng mua vào - bán ra, có thời điểm đạt gần 67 triệu đồng/lượng. Trong năm 2021, giá vàng đã tăng khoảng 11,62% so với cùng kỳ 2020, đặc biệt tăng mạnh ở 2 tháng cuối năm, có thời điểm chạm mốc trên 62 triệu đồng/lượng và chênh lệch cao hơn gần 10 triệu đồng/lượng so với giá vàng thế giới.

Kỳ vọng thị trường duy trì đà tăng trưởng tích cực

TTC năm 2022 được kỳ vọng sẽ tiếp tục duy trì đà tăng trưởng tích cực bởi nhiều yếu tố hỗ trợ từ sự phục hồi của kinh tế vĩ mô trong nước như: Phổ quát vắc xin tiếp tục được đẩy nhanh, xu hướng chung phục hồi kinh tế thế giới, Chính phủ đã và đang triển khai nhiều giải pháp đột phá hỗ trợ, góp phần phục hồi nền kinh tế... Tuy nhiên, thị trường cũng đối diện với khá nhiều rủi ro bởi diễn biến phức tạp của đại dịch COVID-19. Áp lực lạm phát có chiều hướng tăng, nhất là khi tình trạng đứt gãy nguồn cung có thể kéo dài hơn dự kiến. Các biến động về địa chính

trị toàn cầu, xu hướng thu hẹp chính sách nới lỏng tiền tệ cũng sẽ gây ra những biến động tiêu cực trên TTCK quốc tế và tác động nhất định tới TTTC Việt Nam.

Thị trường chứng khoán

TTCK Việt Nam tiếp tục được kỳ vọng tăng trưởng tích cực khi bên cạnh các yếu tố kiểm soát dịch bệnh và vĩ mô ổn định, TTCK còn được hỗ trợ bởi những thành tựu đã đạt được, những tích lũy tốt trong năm 2021 vừa qua: Xu hướng tăng trưởng tích cực của thị trường, đặc biệt là giai đoạn cuối năm; Việc triển khai T+0 và mô hình bù trừ thanh toán trung tâm dự kiến được triển khai trong năm 2022, tạo khả năng nâng hạng TTCK Việt Nam lên thị trường mới nổi vào tháng 9/2022 (theo dự báo của FTSE Russell Index); Định giá của TTCK Việt Nam đang ở mức khá hấp dẫn khi P/E của chỉ số VN-Index ở mức khoảng 17 lần, thấp hơn khoảng 25,7% so với mức đạt đỉnh năm 2018 là 22,2 lần. Xu hướng tăng điểm được dự báo sẽ tiếp diễn trên TTCK Việt Nam trong năm 2022 với các dự báo tích cực từ các công ty chứng khoán, VNDirect dự báo chỉ số VN-index sẽ đạt 1.700 - 1.750, trong khi dự báo của Mirae Asset là 1.700 điểm, Yuanta Việt Nam là

1.898 điểm... vào thời điểm cuối năm 2022.

Thị trường TPCP tiếp tục là kênh huy động vốn quan trọng cho NSNN, và là kênh đầu tư an toàn được các nhà đầu tư tổ chức lựa chọn. Khối lượng phát hành được duy trì cân bằng so với năm 2021, cân đối cung - cầu được giữ vững. Khối lượng TPCP đáo hạn giảm mạnh so với năm 2021, góp phần giảm áp lực phát hành cơ cấu nợ, tạo dư địa duy trì mức lãi suất thấp. Mặt bằng lãi suất có khả năng sẽ tăng nhẹ tương đương với mức lãi suất phát hành giai đoạn đầu năm 2020, tuy nhiên vẫn duy trì mặt bằng thấp. Có thể xuất hiện các nhịp tăng ngắn hạn theo các biến động trên thị trường thế giới.

Thị trường TPDN tiếp tục phát triển cả về quy mô lẫn tính đa dạng của sản phẩm trên cả thị trường sơ cấp và thứ cấp. Tính minh bạch của thị trường được nâng cao khi các biện pháp kiểm tra, giám sát tình hình cung cấp các dịch vụ về TPDN, cũng như rà soát lại các tổ chức phát hành khối lượng TPDN lớn, không có tài sản đảm bảo và tình hình tài chính thiếu an toàn tiếp tục được đẩy mạnh. Bên cạnh đó, các cơ quan chức năng cũng đang tích cực hoàn thiện hành lang pháp lý để kiểm soát chặt chẽ hơn hoạt động phát hành, giao dịch TPDN riêng lẻ thông qua việc tiến tới sửa đổi Nghị định số 153/2020/NĐ-CP ngày 31/12/2020 của Chính phủ quy định về chào bán, giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ tại thị trường trong nước và chào bán trái phiếu doanh nghiệp ra thị trường quốc tế theo hướng tăng cường trách nhiệm và nghĩa vụ của doanh nghiệp phát hành trong việc sử dụng tiền thu từ phát hành trái phiếu đúng mục đích, quy định về xếp hạng tín nhiệm đối với một số loại trái phiếu phát hành nhằm tăng tính công khai, minh bạch, góp phần nâng cao chất lượng trái phiếu được phát hành. Đồng thời triển khai, giám sát chặt chẽ tuân thủ Thông tư số 16/2021/TT-NHNN của NHNN hướng tới đảm bảo tính công khai, minh bạch trên thị trường TPDN trong thời gian tới.

Thị trường tiền tệ - tín dụng

Lãi suất VND kỳ hạn 1 tuần trên

thị trường liên ngân hàng dự báo sẽ tiếp tục tăng, ít nhất trong Quý I/2022. Đây cũng là một chỉ báo điển hình về xu hướng lãi suất sẽ tăng lên từ đầu năm 2022. Mặt bằng lãi suất năm 2022 khó giảm thêm so với cuối năm 2021 và nhiều khả năng sẽ tăng nhẹ trở lại (quanh 0,25% - 0,5%), nhất là trong nửa cuối của năm 2022. Lãi suất huy động tại các ngân hàng lớn được dự báo sẽ tăng khoảng 20 - 25 bps trong nửa cuối năm 2022. Mức độ tăng lãi suất sẽ cao hơn đối với các ngân hàng có bảng cân đối kế toán kém lành mạnh và tệp khách hàng gửi tiền yếu hơn.

Mục tiêu năm 2022 tăng trưởng tín dụng là 14%, do đó lãi suất cho vay sẽ có xu hướng hạ dần từ 0,5 - 1% trong 2 năm tới, tạo cơ sở để đạt mục tiêu tăng trưởng tín dụng. Bên cạnh đó, mức tăng trưởng tín dụng, cũng như cung tiền cho cả năm 2022 cũng phụ thuộc vào nhiều yếu tố, trong đó có tác động không nhỏ từ chính sách thắt chặt tiền tệ và lạm phát trên thế giới. Nếu tốc độ thắt chặt chính sách tiền tệ trên thế giới chậm, lạm phát ở mức thấp, áp lực tới việc nâng lãi suất đối với NHNN không lớn, sẽ tạo điều kiện cho tăng trưởng cung tiền và tín dụng lần lượt tăng 15,0% và 14,0%.

Thị trường ngoại hối và vàng

Thị trường ngoại hối năm 2022 sẽ bị ảnh hưởng bởi các yếu tố như chính sách thắt chặt tiền tệ của Cục Dự trữ Liên bang Mỹ (Fed) cũng như sự tác động từ các biến thể mới của virus SARS-CoV-2 gây dịch bệnh COVID-19. Tuy nhiên, tỷ giá USD/VND được kỳ vọng đi ngang và biến động trong biên độ hẹp trong giai đoạn tới, do nguồn cung USD tiếp tục duy trì ổn định nhờ dòng tiền kiều hối và giải ngân vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) và không gian chính sách điều hành tỷ giá của NHNN còn lớn. Trong 2 năm xảy ra đại dịch COVID-19, so với các nước trong khu vực có thu nhập trung bình cao như Thái Lan, Philippines, Indonesia, Việt Nam chưa phải dùng đến dự trữ ngoại hối để hỗ trợ kinh tế hay chống dịch bệnh. Việt Nam vẫn đang có cán cân thương mại thặng dư, dự trữ ngoại hối đang ở

mức cao nhất lịch sử, trong khi nền kinh tế vĩ mô được duy trì ổn định, đây là những yếu tố hỗ trợ tỷ giá ổn định.

Thị trường vàng năm 2022 phụ thuộc nhiều vào diễn biến của dịch bệnh COVID-19, khả năng phục hồi của nền kinh tế, cũng như sự biến động của các thị trường tài chính khác như chứng khoán, bất động sản. Với vai trò là tài sản đảm bảo giá trị của giới đầu tư, giá vàng được dự báo là tiếp tục tăng trong bối cảnh lạm phát trên thế giới ở mức cao và nhiều yếu tố khác khiến ngân hàng trung ương các quốc gia nâng lãi suất, siết chặt quản lý tiền tệ.

Như vậy, xu hướng chung, TTTC Việt Nam có diễn biến tích cực trong năm 2022 do những tiền đề từ các năm trước, các giải pháp quản lý linh hoạt và hiệu quả của Chính phủ và các bộ, ngành liên quan. Tuy nhiên, với các nguy cơ từ diễn biến khó lường của đại dịch COVID-19, tình hình lạm phát tăng cao trên thế giới, sự biến động của địa chính trị quốc tế vẫn đang đặt ra những thách thức không nhỏ. Trong thời gian tới, Việt Nam cần theo sát sự biến động của dòng tiền, kiểm soát rủi ro và tăng cường giám sát trên TTTC, phát triển đồng bộ các cấu phần của thị trường, đồng thời chú trọng chuyển đổi số trong hoạt động quản lý cũng như lĩnh vực dịch vụ tài chính, hướng tới phát triển bền vững, ổn định TTTC trong bối cảnh mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Bộ Tài chính (2021), "Báo cáo đánh giá công tác điều hành thực hiện nhiệm vụ tài chính - ngân sách nhà nước năm 2021, triển khai nhiệm vụ tài chính - ngân sách nhà nước năm 2022"
2. Ngân hàng Nhà nước (2021), "Báo cáo kết quả hoạt động ngân hàng năm 2021 và phương hướng nhiệm vụ năm 2022"
3. VBMA (2021), "Báo cáo thị trường trái phiếu hàng tháng"
4. Bùi Thúy Hằng (2021), "Chính sách tiền tệ 2021: Chủ động, linh hoạt hỗ trợ phục hồi nền kinh tế", Tạp chí chứng khoán
5. Hoàng Văn Cường và Lê Thị Thúy Nga (2021), "Cơ hội mới trong phục hồi kinh tế Việt Nam năm 2022", Tạp chí tuyên giáo
6. Các Website: ssc.gov.vn; hsx.vn; hnx.vn.

Này nhận bài: 9/2/2022

Này đưa phân biên: 11/2/2022

Ngày chấp nhận đăng: 14/3/2022

Email: lethithuyvan@mof.gov.vn